

ROTTERDAMSCH E COURANT.

Bureau: Hoogstraat, Wijk 10, N. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels... f 1.-

Abonnementenprijs is f 24 's jaars of f 6 per drie maanden

WITENLAND.

ENGELAND.

21 november. — Gisteren avond tegen 5 ure brak hier een hevige brand uit in de pakhuizen der firma Price en Co.

Lord Brougham heeft dezer dagen van den Russischen ambassadeur te St. Petersburg een brief ont-

Deze maatregel is een groote stap voorwaarts op den weg, die er toe leiden moet de Code Napoleon

Gisteren liep hier ter beurze het gerucht dat de bank het disconto tot vier percent had verhoogd,

Het Glasgow Morning Journal zegt: „De vloot van stoomschepen, die hier is aangekocht om de blokkade te verbreken,

Volgens de laatste berigten uit New-York is generaal Mac Clellan ontslagen wegens ongehoorzaamheid.

FRANKRIJK.

aandacht nog al tot zich trekken en zich hoe langs zoo meer als officieel en goed ingelicht willen doen voorkomen, behoort ook L'Esprit Public, waarin heden de volgende nota is opgenomen:

Reeds zegt La Presse heden avond dat het blad dit berigt voor onnaauwkeurig houdt; ik zie dat niet zoo in; ik geloof integendeel dat de Fransche Regering wel zal trachten zich op te heffen van de nederlaag die hare diplomatieke handeling moest verduren.

„Wij meenen ook vrij naauwkeurig te zijn ingelicht omtrent de bedoeling der Fransche Regering betrekkelijk de zaken van Griekenland.

Terwijl ik met stilzwijgen voorbijga wat er op die slotperiode zou zijn af te dingen — ten onzent waar de vrijheid zou geheel onbelemmerd is (?)

Eu al wordt nu door den Moniteur een artikel openbaar gemaakt, waarin de Regering verklaart geenerlei candidatuur te zullen beschermen, maar getrouw te willen blijven aan den letter der tractaten, wat zal er dan gebeuren?

Onze avondbladen deelen den tekst mede van eene depeche, door generaal Durando onder dagteekening van 8 oktober gerigt tot de Fransche Regering opzigtens de aangelegenheden van Rome.

De vrienden van professor Nélaton spreken het gerucht tegen, dat die geleerde chirurg zich op den 22 dezer weder te Pisa zou moeten bevinden om den kogel uit de wond van generaal Garibaldi te halen.

Paaschfeest een uitstapje naar de H. Stad denkt te ondernemen.

— Wederom is een dagblad, La Mode Nouvelle, opgeheven, terwijl de verantwoordelijke uitgever en de drukker ieder tot eene maand gevangenis en 100 francs boete zijn veroordeeld,

— Men zal zich herinneren dat de bankier J. Mirès door de Maatschappij voor de havenwerken te Marseille voor de reghbank gedaagd was ter zake van misbruik van vertrouwen,

DUITSCHLAND.

BERLIJN 20 november. — Het door sommige dagbladen meermalen herhaald gerucht, dat de Kamers reeds in de maand december zouden zamengerooepen worden, omdat het Ministerie den strijd over de Constitutie beslecht wenscht te zien, wordt in doorzans goed onderrigte kringen langs hoe meer betwijfeld.

— Uit Stettin wordt den 19 dezer gemeld dat, na levendige debatten, welke ruim drie uren duurden, het loyaliteits-adres van den Provincialen Landdag aan den Koning, maar in veel zachtere bewoordingen verrat dan het oorspronkelijk ontwerp luide, in de toev gehouden zitting met 37 tegen 11 stemmen is aangenomen.

STUTTGARDT 18 november. — Ook voor Ludwig Uhland zal geen blijvend gedenkteeken ontbreken. Reeds in de aanstaande zondag te Stuttgart te houden algemeene vergadering van den Zwabischen Zangerbond is de commissie willens het voorstel te doen dat die Bond de zaak der oprigting van een zoodanig gedenkteeken voor den algemeen geliefden Duitschen dichter ter hand nemen, en daartoe de krachtige medewerking van den onlangs opgerigten Duitschen Zangerbond, en door dezen van alle zangers in Duitschland zoeken zal.

Per Telegraaf.

TURIJN 21 November.

In de zitting van de Kamer der Afgevaardigden van heden trad de heer Massari als bestrijder van het politieke stelsel van het Ministerie op.

Het Ministerie werd daarentegen verdedigd door den heer Boggio, die van gevoelen was, dat het gebede bij Sernico en Aspromonte moest worden geweten aan gebrek aan gezag bij het Ministerie.

Door de Democratische Vereeniging alhier is bepaald, bij de aanstaande verkiezing van een President te stemmen voor generaal Mac Clellan.

Tusschen de Noordelijken en Zuidelijken heeft te Nashville slechts eene schermutseling plaats gehad, zoodat de vroegere berichten sterk overdreven waren.

LONDEN 22 November.

Wol onveranderd. — Granen. Tarwe Kubanka 46/ a 48/ a 23/.

LIVERPOOL 22 November.

Katoen. Heden zijn 10,000 v. afgedaan; Suratte tot 1 en Amerik. tot 2 d. boven de laagste verkoopen der vorige week; het totaal bedrag der verkoopen van gisteren beliep 10,000 b.

BERLIJN 22 November.

Rogge. Naj. 47 1/2, voorj. 46 1/2. — Oke. Naj. 14, voorj. 13 1/2.

MADRID 21 November.

Spanje 2 pc. 45.90; dito 3 pc. 51.90.

LONDEN 22 November. De Gecons. 3 pc. 92 1/2. Rusland 5 pc. 95; dito 4 1/2 pc. 93.

WREKEN 22 November. Oostenrijk Metall. 5 pc. 71.30; dito Nat. 5 pc. 82.80.

FRANKFORT 22 November. Oostenrijk Metall. 5 pc. 56 1/2; dito Nationale 5 pc. 66.

ANTWERPEN 22 November. België 4 1/2 pc. 100. Oostenrijk Metall. 5 pc. 57 1/2; dito Nation. 5 pc. 66 1/2.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 22 November.

In de heden gehouden zitting der Tweede Kamer zijn de discussie aangevangen over de afdeeling Waterstaat enz., zoowel in 't algemeen als over de bijzondere punten.

De hoofd-commissaris van politie te dezer stede heeft de aandacht van de hoofden der Rijkspolitie in de verschillende gemeenten gevestigd op een zogenoemden chevalier d'industrie van de ergste soort, genaamd Joseph Henri Thuyau, Franschman van geboorte, laatst gewoond hebbende te Brussel, zich ook noemde Turpault.

Z. M. heeft benoemd: bij het wapen der kavalerie, 5de reg. drag., tot 1sten luit. (naar ouderdom van rang) den 2den luit. A. baron van Deidem, van het 1ste reg. drag.

Bij Zr. Ms. besluit is aan den heer F. R. Toewater, op verzoek, eervol ontslag verleend als consul der Nederlanden voor de Staten Missouri, Iowa en Illinois, en in zijne plaats benoemd de heer B. B. Haagsma, te St. Louis.

Bij Zr. Ms. besluit is de heer F. L. Sicre benoemd tot consul der Nederlanden te Calix.

Z. M. heeft bij besluit van 13 dezer den loteling Douwe Bakker, uit de gemeente Terschelling, in dit jaar voor de dienst aangewezen en ingelijfd bij het regement grenadiers en jagers, ontheffing van de werkelijke dienst voor zijnen geheelen dienattijd verleend.

Van wege het Ministerie van Financien is ter kennis der belanghebbenden gebracht, dat, vermits er van de zijde van het Nederl.-Indisch Bestuur voorloopige maatregelen zijn genomen tot voorziening in het overbrengen tusschen Singapoera en Batavia van de brieven-malen, die in de eerstgemelde haven met de Fransche pakketbooten worden aangebragt, er thans gelegenheid is om, door tusschenkomst der postkantoren hier te Lande, voor de verzending van brieven en gedrukte stukken naar alle plaatsen in Ned.-Indië van de bedoelde booten gebruik te maken.

Op aanstaanden donderdag, den 27 dezer, zal de gewone audientie van den Minister van Financien niet plaats hebben.

Naar men verneemt is door het Departement van Oorlog, ter vereenvoudiging van het wetenschappelijk onderwijs bij het wapen der artillerie, bepaald geworden, dat voortaan niet meer dan een wetenschappelijke cursus van onderofficieren ter opleiding tot officier voor dat wapen zal gehouden, en dat die voor alle artillerie-regementen zal gehouden worden bij het 1ste regiment vesting-artillerie, te Delft gestationeerd; zulzende alle onderofficieren en verdere miliciens van de regementen artillerie, die het wetenschappelijk onderwijs op een cursus bij hun korps reeds volgden, met den 16 december aanst. naar Delft verplaatst worden, ten einde bij het 1ste reg. vesting-artillerie gedetacheerd te worden, na welk tijdstip de gemeenschappelijke cursus voor gemeel wapen aldaar een aanvang zal nemen.

Onder de vele blijken van belangstelling in het gesticht ter verpleging van oude Indische militairen op Broekbeek, verdient bijzondere vermelding het geschenk van r.w. Smits, geb. Schenck, echtgenoot van den kommandant der inrichting, bestaande in een zeer fraai, welluidend orgue mélodium.

Het vroeger medegedeelde bericht heeft zich thans bevestigd dat een detachement van 200 mariniers bestemd om naar de West-Indiën te worden overgevoerd, ten einde bij eventuele ongeregeligheden bij de vrijverkaring der slaven, de aldaar gestelde magt behulpszaam te zijn in het handhaven der orde. Als kommandant is aangewezen de kapt. Tuning; de overige officieren zijn de 1ste luit. G. S. Steyn Parvé, de 2de luits. A. H. W. de Gelder en J. A. Zaal. (U. C.)

De Algemeene Synodale Commissie der Ned. Hervormde Kerk heeft in hare jongste zittingen kennis genomen van onderscheiden ministeriële mededeelingen en beschikkingen. Bijzonder aangenaam was het haar, op haar adres aan den Minister van Justitie te mogen vnaemen, dat voor de vervulling der predikdienst enz. in nieuwe gemeenten ten behoeve van den ring eene tegemoetkoming beschikbaar wordt gesteld, gelijkstaande met het toegekende Rijks-tractement; wanneer daartoe door de bevoegde autoriteiten tijdig aanvraag geschiedt. — Had de Regering almede te kennen gegeven, dat bij de veranderde verhouding tusschen Kerk en Staat niet langer Rijks gebouwen beschikbaar konden worden gesteld tot het houden van kerkelijke vergaderingen, de Synodale Commissie heeft gemeend, met het oog op art. 168 lit. 1 der Grondwet, zich tot de Regering te moeten wenden om schadeloosstelling der Kerk in deze. — Onnodig achtte zij het, aan de Synode een voorstel te doen tot het opnemen eener bepaling omtrent bestedingen in het reglement voor de diaconiën, en zij besloot de behandeling van een door eene commissie uit haar midden ingediend gewijzigd reglement op het ongevraagd ontslag van predikanten tot de jaarvergadering uit te stellen. Gelijk besluit nam zij omtrent de oprigting van een algemeen fonds voor de Ned. Hervormde Kerk. — Naar verkregen aanleiding handhaafde zij ook het door twee kerkelijke besturen in opklimeeden rang uitgesproken beginsel, dat geene fondsen of eigendommen van diaconiën mogen bezigd worden voor bijzondere scholen.

Na verder nog verlei haar aanbevolen zaken geregeld en de van haar gevraagde inlichtingen gegeven te hebben, is zij overgegaan tot het benoemen van provinciale correspondenten voor de belangen van uoollijdende kerken en van hare commissien tot spoed vereischende zaken en tot opnemng der quaestorale kas. — waarop zij den 18 dezer hare naaarszittingen heeft gesloten.

Aan bovengenoemde Algemeene Synodale Commissie is bij onderscheiden missives door Z. Exc. den heer Minister van Justitie, afdeling Hervormde Eeredienst enz., medegedeeld: „dat van de dusgenoemde reserves bij het algemeen reglement, ofschoon voor alsnog niet bij afzonderlijk Koninklijk besluit ingetrokken, de beperkende bepaling, aldaar voorkomende onder n. 7, als strijdig met de wet tot regeling van het toezigt op de onderscheiden kerkgenootschappen van 10 september 1853, bij het slotartikel dier wet is afgeschaft; dat techt tot de stichting van nieuwe gemeenten, de opheffing van combinatiën en de bepaling of verandering van kerkelijke grensbeheidingen, als zijnde zaken die uitsluitend behooren tot de bevoegdheid van het bestuur der Kerk, de medewerking van het Staatsgezag niet wordt geveerd, en derhalve te dier zaken de Koninklijke goedkeuring niet behoeft te worden aangevraagd; dat alzoo de bezorging van deze belangen aan de Kerk wordt overgelaten, behoudens de kennisgeving aan de Regering van iedere verandering, splitsing of uitbreiding van bestaande en vestiging van nieuwe gemeenten, als noodzakelijk in het belang dier gemeenten, immers voor zooveel subsidie mogt worden aangevraagd voor een gedeelte van het benoedigde nieuwe predikants-tractement, voor welk geval de Regering zich de gelegenheid moet voorbehouden om zelve over de bedoelde aanvraag te oordeelen en te beslissen of er zoo ten aanzien van de behoeften als in verband met het vermogen dier gemeente, al of niet termen bestaan om de gezegde subsidie te verleenen.”

Daar nu bij de reglementen niet is voorzien in het tot stand brengen der stichting van nieuwe gemeenten of der opheffing van combinatiën, welke tot dusverre door de hooge Regering werden bezogd, en de wettelijke regeling daarvan nog een zeer geruimen tijd zal vereischen, heeft de Synodale Commissie geoordeeld te dier zaken eene voorloopige regeling te moeten vaststellen in het belang zoowel van de goede orde als van de betrokken gemeenten, doch daarbij ook te moeten zorgen, dat door zoodanige regeing niet op de overwegingen en beslissingen der hooge Kerkvergadering worde vooruitgelopen. De Commissie is alzoo tot het besluit gekomen, dat voortaan, zoo lang de zaak nog niet wettelijk geregeld is, de stichting van nieuwe gemeenten en de opheffing van combinatiën door de Algemeene Synode, of, deze niet verzaderd zijnde, door de Algemeene Synodale Commissie, ra verhoor der tusschenliggende kerkelijke besturen, bezogd wordt; zulzende evenwel geene toestemming tot de oprigting van eene nieuwe gemeente gegeven noch tot de opheffing eener combinatie kunnen besloten worden zonder voorbehoud, dat er naar behooren voor het predikants-tractement gezogd en in de kosten der gebouwen zal voorzien worden, en met kennisgeving altoos aan de hooge Regering. (Kerk. C.)

Het ook door ons uit het Algemeen Handelsblad overgenomen bericht nopens het adres van het kapittel der St. Janskerk te 's Hertogenbosch mededeelende, iaat „de Tijd, Noord-Hollandsche Courant,” daarop volgen:

„Door dat bericht is van de goede trouw van het Handelsblad niet weinig misbruik gemaakt, dewijl het van begin tot het einde overvloet van onwaarheden.

„1. Komt dat bericht niet uit 's Bosch.

„2. Heeft het kapittel van de St. Janskerk geen adres opgezonden, waarin het verlangen wordt te

kennen gegeven, om den kerkelijken provisoiren toestaad van het bisdom van 's Bosch te kunnen behouden.

„3. Hebben dezelfde heeren niet gepetitioneerd voor de kerkelijke organisatie.

„4. Heeft de proost van het kapittel voor weinige jaren niet de geboden der geloovigen verzocht om een eigen bisdom te erlangen. — Het vicariaat 's Bosch was toen reeds een bisdom geworden — maar ter gelegenheid dat hij catechismus deed en de hiërarchie der Kerk behandelde, heeft hij de geloovigen aangehaand, dat men moet bidden om goede bisschoppen te erlangen; eene vermaning, die door sommigen verkeerd begrepen, door anderen in een zin is uitgelegd, waartegen gemelle proost zich gehaast heeft te protesteren.

„Dit valsche bericht is blijkbaar opgesteld voor en openbaar gemaakt in een Protestantsch blad, om schandaal te maken, ten dienste van eene intrigue, die, ofschoon waarin nog minder personen zijn betrokken dan er vingers aan eene hand zijn, zich heeft trachten te bewegen, als ware zij legio. Het heeft evenwel iets ten grondslag, namelijk dit: dat de intrigue het kapittel van Sint Jan heeft bewogen om daarover zijne rechtmatige en algemeen gedeelde verantwoordiging aan mgr. Zwijzen te betuigen, daarbij voegende de verklaring, dat het niet instemt met het bijzonder doel, waarnaar de intrigue streeft.”

Beroepen tot predikant bij de Hervormde gemeente te Wolfartsdijk (el. Goes) ds. J. J. Gobius du Sart, thans te Ramsteinok.

's GRAVENHAGE 22 november. — Heden heeft er bij Z. K. H. Prins Frederik, op HD. uitgestrekte goederen, gelegen langs den Leydschen straatweg, eene groote jagtpartij plaats, tot bijwoning waarvan vele aanzienlijke personen zijn uitgenoodigd, die na afloop aan het diner bij Z. K. H. zullen deel nemen.

— In de algemeene vergadering van het Indisch Genootschap, die gehouden zal worden op aanstaanden vrijdag, den 28 dezer, zal het onderwerp ter behandeling zijn de toestand der landbouwondernemingen op Java.

— Dezez dagen is een drager, die, voor een open raam in de kazerne gezeten, was ingesluimerd, uit het raam gevallen en op een beneden venster neêrgekomen, dat door den val verbrijzeld werd. Hoeeer spoedige geneeskundige hulp aanwezig was, baatte het niet. De ongelukkige leefde nog slechts eenige weinige oogenblikken. Men schrijft dit noodlottig geval aan dronkenschap toe.

AMSTERDAM 21 november. — Eergisteren mogten bestuurders der Maatschappij tot bevordering der Bouwkunst alhier het voorregt genieten den erevoorzitter dier Maatschappij, den heer D. D. Büchler, uit naam van al de leden aan te bieden een zilveren bokaal, ter herinnering aan de waarneming van het voorzitterschap gedurende twintig achtereenvolgende jaren, en wel sedert de oprigting, in 1842, tot 1862. De onlangs benoemde voorzitter gedacht daarbij het voorregt dat den jubilaris mogt te beurt vallen, getuige te zijn van de ontwikkeling dezer instelling, die voor ruim twintig jaren, onder medewerking van den heer Büchler, was opgericht, en uitte daarbij den wensch, dat het bestuur zich nog een reeks van jaren mogt verheugen in de belangstelling, den goeden raad en de voorlichting van den erevoorzitter, wiens warme ijver voor en verlichte bescherming van de bouwkunst reeds zoo veel goeds hadden mogen tot stand brengen. De erebokaal is van gedreven zilver en inwendig verguld; het deksel prijkt met een borstbeeldje van Jacob van Kampen; op de buitenzijde der bokaal is een zinnebeeldig ornament, toepasselijk op de bouwkunst, voorgesteld. — Op de achterzijde is gegraveerd de navolgende inscriptie: „De Maatschappij tot bevordering der Bouwkunst aan haren mede-voorzitter en voorzitter D. D. Büchler, 1842—1862.” — Het kunststuk is ontworpen en vervaardigd in de Koninklijke Nederlandsche fabriek van gouden en zilveren werken van den heer J. M. van Kempen, te Voorschoten, en bevestigd in ieder opzigt de welverdiende onderscheiding, die aan de voortbrengers dezer fabriek op de tentoonstelling te Haarlem ten vorigen jare mogt ten deel vallen.

— Met belangstelling wezen wij dikwijls op de uitbreiding onzer stoomvaart. een bewijs van onvermoeide inspanning en krachten strijd tegen alle bezwaren en belemmeringen, en van het voortdurend streven om aan de eischen des tijds te beantwoorden. Het doet ons genoegen te ontwaren, dat de Koninklijke Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij alhier, onder directie van de heeren C. A. van Hemert en M. H. Insinger, vol energie blijft voortwaarts streven en door heeren deelhebbers daarin naar eisch blijkt te worden ondersteund. Immers dit bewijst de magtiging, gemelde directeuren op de algemeene vergadering van 17 nov. jl. gegeven, eene leening van f 500,000 te sluiten, aan te wenden tot aankoop of aanbouw van stoomschepen. Wij vertrouwen, dat eene zoo nuttige bestemming van kapitaal, tegen goede rente, door velen als een welkome gelegenheid tot plaatsing zal beschouwd worden, en dat ook de zucht, om tot flinke ondernemingen mede te werken, hier ten goede werken zal en de leening spoedig doen volteekenen. (Amst. Ct.)

HOORN 20 november. — Dezez dagen is van hier naar het Hof in Noordholland opgezonden de reeds zoo langen tijd alhier in voorarrest geweest zijnde voormalige Burgemeester van Urk. Naar men verneemt zal zijne zaak 2 december a. s. voor gemeld Hof worden behandeld.

WESP 21 november. — Naar men verneemt zal in den loop der volgende maand door de militaire genie te dezer stede de openbare aanbesteding plaats hebben der herstelling van het verdedigbaar gebouw in de redoute op de blokkan alhier.

UTRECHT 21 november. — Naar men verneemt is aan den officier van gezondheid van de 3de kl. bij 's Rijks kweekschool voor militaire geneeskundigen, C. van Wicheren, welke met het toezigt over de kweekelingen belast was, de functie opgedragen om voortaan behulpszaam te zijn bij het onderwijs in de natuur- en scheikunde aan gemelde school, zijnde de officier van gezondheid van de 3de kl. K. J. van Duyl, van het regiment rijdende artillerie te Arnhem, bij genoemde kweekschool alhier overgeplaatst en met het toezigt over de kweekelingen belast geworden.

BREDA 21 november. — Als eene bijzonderheid kan men mededeelen dat op één dag hier ruim 400 stuks runderen en ongeveer 300 paarden voor België en Frankrijk zijn doorgevoerd.

APRLOORN 21 november. — Gisteren avond kwam alhier het bericht uit Beekbergen, dat de toestand van den daglooner A. B., van wien wij gisteren spraken, zeer verergert. Terstond daarop heeft de Burgemeester tijding naar de Regtbank gezonden en is zijn e. l. acht. heden reeds vroegtijdig naar Beekbergen vertrokken, om in persoon, bij de welligt laatste verklaring de,

lijders voor den regter, tegenwoordig te zijn. Gisteren zijn vrouw B. en de door haar van medeplichtigheid beschuldigde veldwachter naar Arnhem getransporteerd.

VOLLENHOVE 21 november. — De laatste week is voor onze visschers eene bij uitstek voordeelige week geweest, en mogt de voorspoedige vischvangst alzoo eene poos doorgaan, dan zou de naderende winter alhier met mindere bezorgheid te gemoet gezien worden. Wenschelijk ware het echter dat men een deugdelijk en proefhoudend middel op het spoor kon komen om de talrijke zehonden te vernietigen, die merkelijke schade aan de netter berokkenen en een goed deel der vangst weten hait te maken.

OMMEN 20 november. — Gisteren is alhier aan den minsten inschrijver J. Kleinmeijer, te Dedemsvaart, door het gemeentebestuur gezond het bouwen van vier nieuweschoollocalen in ambt Ommen, voor f 10,083.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van zaterdag 22 november.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslagingen over

de Staatsbegroting voor 1863, en wel over Hoofdstuk V (Departement van Binnenlandsche Zaken), zessie afdeling (waterstaat en publieke werken).

De heer van Heemstra zegt dat dit is eene allerbelangrijkste afdeling, wellicht de belangrijkste van alle, althans op materieel gebied. Hij wil daarop tontrent eenige opmerkingen in 't midden brengen. Vooraf moet hij doen opmerken dat in de afdelingen op nieuw het denkbeeld is geopperd tot splitsing van het Departement van Binnenlandsche Zaken. Spr. staat dienaangaande, hij zal niet zeggen op een ander standpunt, want dat woord is in den laatsten tijd hier in discrediet gekomen en kan hem die het gebruikt compromitteren, maar hij zal zeggen dat hij hier staat op eenigzins vrijer terrein dan in zijne vroegere betrekking, en dus het punt nu vrijer bespreken kan. Hij doet dit te eerder, vooral ten aanzien van een Minister die het medeliden en de barhartigheid der Kamer ingeroepen heeft over den omvang zijner begroting. En inderdaad de taak des Ministers is moeilijk, omvattend, te veel omvattend. Tal van de belangrijkste onderwerpen op materieel en intellectueel gebied komen voor zijne rekening. Men lette slechts op de verschillende afdelingen van het Hoofdstuk; dat alles is voor een man te veel. Iamiddels wordt er nog aangedrongen op de aanbieding van verschillende wetten. Teregt zeide gisteren de Minister, in antwoord op eene vraag nopens de wet op de schutterijen, dat hij geen tijd had, en daarom juist zegt spr. moet aan den Minister meer tijd gezund worden, en dat kan ook wanneer men hem ontlast van een voortnaam deel van zijne werkzaamheden, namelijk waterstaat en publieke werken. In andere landen is daarvoor ook een afzonderlijk departement, en met name in België, welks waterstaatswerken toch niet te vergelijken zijn met die van ons land, met zijne rivieren, oeververdediging, waterwegen, communicatiën en spoorwegen, zoo Staatspoorwegen als andere.

Er wordt dan ook over trage afdoening van zaken bij dat onderdeel van het Departement geklaagd. Spr. zegt dit niet om een verwijt te doen, want de Minister heeft inderdaad geen tijd. Maar hij zegt het om den Minister nogmaals in overweging te geven om het Departement te splitsen en deswege al ware het slechts toezegging voor het vervolg te geven.

Spr. komt nu tot een ander onderwerp, namelijk de organisatie van het corps ambtenaren voor den waterstaat. De Minister zal gevonden hebben een concept van nieuwe organisatie, en zonder dat concept nu in bescherming te nemen, wil spr. alleen zeggen dat eene reorganisatie volstrekt noodig is; dat de ambtenaren voor den waterstaat te weinig vooruitzicht hebben op eene redelijke toekomst, dan dat bekwaame jongelieden zich bij voorkeur bij dat corps zouden begeven. Spr. wijst op de geringe bezoldiging der ambtenaren van den waterstaat, waarvan het gevolg is dat in den tegenwoordigen tijd, nu er zooveel werken van algemeen nut, ook particuliere werken, worden ontworpen en uitgevoerd, de uitzigten voor bekwaame jongelieden in die particuliere ondernemingen zoo voordelig zijn, dat zij niet verlangen in Gouvernementsdienst te treden. Men ziet dat bij de examens van surnumerair bij den waterstaat, waartoe zich niet de bekwaamsten aanmelden. Zelfs hebben in het vorig jaar hooge ambtenaren van den waterstaat de Staatsdienst verlaten om in particuliere ondernemingen te treden. En waarom? omdat daar de voordeelen veel grooter zijn dan in de Staatsdienst. De Staat heeft echter overwegend belang bij goede ambtenaren van den waterstaat, en daarom moet in de organisatie van dat corps liggen een vooruitzicht voor eene goede toekomst. Nu wensch spreker van den Min. van Binnenl. Zaken te vernemen of hij in het algemeen ook die denkbeelden deelt, en of hij er niet op bedacht is eene nieuwe organisatie van het corps ambtenaren van den waterstaat in het leven te roepen, en met zoodanige organisatie den Staat bekwaame ambtenaren te verzekeren.

Thans wensch spr. nog iets te zeggen over onze rivieren en onze rivierverbetering, en in verband daarmee de werken van de Nieuwe Merwede en den Neder-Rijn. Het is algemeen bekend dat wij sinds een aantal jaren bezig zijn onze rivieren te verbeteren, en dat die verbetering eigenlijk nederkomt op een stelsel van rectificatiën en normaliseren. Die verbetering werd in Duitschland begonnen, en het gevolg er van was voor ons dat het water der bovenrivieren te spoedig bij ons komt en de lager gelegen districten daardoor schade lijden. Nu hebben wij teregt begrepen dat ook wij met die verbetering moesten beginnen en zijn aangevaugen met eene verbetering der monden, opdat het oppervlakt goed zou kunnen worden geloosd. Men heeft daarom ook teregt begrepen, dat men moest overgaan tot verbetering der Nieuwe Merwede. Die Nieuwe Merwede is eigenlijk niets anders dan de vorming van een nieuwen riviermond, door de eilandjes en platen, die gezamenlijk de Biesbosch uitmaken. Men dacht de schuring der rivier aan de natuur te kunnen overlaten. Men heeft zich daarin echter bedrogen gezien en heeft toen zijne toevlugt genomen tot kunstmiddelen; toen is er een baggermolen opgericht. Ten vorigen jare werden f 300,000 toegestaan tot krachtige voortzetting van de werken der nieuwe Merwede. De Waterstaat had daarvoor 4 tonnen gouds gewenscht. En wat doet men nu? Men brengt die 3 tonnen terug op 2½. Zijn die werken thans minder noodig geworden? Neen, het werk moet tot stand komen. Als men nu let op de veelomvattende belangen die daaraan verbonden zijn en die ons in 1861 nog zoo krachtig zijn herinnerd, en er bij voegt dat de schatkist in dezen oogenblik de uitgaven wel aan dragen, dan vraagt spreker waarom men thans f 50,000 aan dat werk heeft onttrokken? En dan is de eene denkbare reden deze, dat men de begroting f 50,000

lager heeft willen stellen. Spr. gelooft toch dat de Min. niet in staat zal zijn met een argument te spreken over het belang der zaak, hem tegen te spreken er voor dit werk ten minste 3 tonnen op de begroting moeten worden gebracht. Hij zal nu geen mededeeling voorstellen om dit artikel met f 50,000 te verhooren, want hij gelooft daarmee een slecht resultaat in deze Kamer te zullen vinden. Als de Min. niet toch zegt dat hij die f 50,000 kan ontbrengen, zal de Kamer zeker niet tot vermeerdering besluiten. Maar spr. betreurt het, daar het in strijd is met de waartrecht belang der zaak, en aan al de districten die aan Maas en Waal gelegen zijn, dat die f 50,000 zijn weggelaten, enkel om de begroting lager te stellen. — Wat den Neder-Rijn betreft, ook hier is hetzelfde beginsel als bij de Nieuwe Merwede gepast, namelijk om de monding te verbeteren, zou echter niet gaarne willen dat daár die werken werden uitgevoerd, welke de Minister zegt te men voornemens is uit te voeren. Hij wijst op de op de geprojecteerde spoorwegbrug bij Kullendijk. Hij wil hierover nu geen oordeel uytbrengen, gelooft toch dat in het algemeen bruggen over rivieren schadelijk zijn voor den water-afvoer in geval van ijverstoppingen. Spreker ziet daarin een ander reden om voorzigtig te zijn met de rectificatiën die rivier. Hij wensch dat de Minister in den toehielijk zal te werk gaan en nu lang zal wachten op de ontgeningswet die hij, ten behoeve dier werken, voornemens is aan te bieden. Tenzoo behandeld spreker de aangevraagde som voor de brug bij Jutphaas, ter verbetering van den Hollanders IJssel. Spreker gelooft dat die brug niet had worden ontteind en dat men in de bestaande brug hoefde had kunnen voorzien door in het midden te staande masten, voor de bediening waarvan een brugwachter kon aanstellen, waardoor men het bedrag van 40,000.

De heer van Lynden zet voorop dat, ofschoon de Minister meermalen had te kennen gegeven dat wenschte geene overleg en grondige discussie, hij heeft afgevraagd of de antwoorden des Ministers op dit Hoofdstuk en in de discussie gegeven, daarvoor beantwoord. Het komt mij voor zegt spr. dat de Minister eene eenigzins ontwikkelde houding heeft aangenomen, en antwoorden schijnt te willen oopen en dat schijnt aanstekend gewerkt te hebben op de leden der Kamer die ook niet spreken.

Hoe dit zij, de Minister houdt niet van redeneren maar vraagt naar feiten. Welnu, de feiten zijn dat spr. aan dit Hoofdstuk en ook aan de houding van de Ministers aangaande zijne inzigten omtrent het waterstaats onderwijs. De Min. antwoordde dat de zaak niet de orde was, n'oor hier bij de afdeling Waterstaat is de Minister zeer ontwijkend of kort, hetgeen afleidt uit de Memorie van Beantwoording betreffende den aan drang op de wet omtrent het algemeen en bijzonder bestuur van den waterstaat. Deze Min. zelf heeft daarop vroeger aangedrongen en wenschte eene aanbeiding binnen korten tijd. Thans geeft de Minister in antwoord op de gedane vraag een enkel woordje beste. Dit leidt spreker tot de bepaalde vraag of de Minister overtuigd is van de noodzakelijkheid van spoedige tot stand brenging dier wet? Een ander punt betreft de meerdere splitsing van groote posten voor waterstaatswerken.

In het algemeen ontvout spr. op dit punt naar hetgeen reeds in het Voorloopig Verslag is gezegd, hierop nederkomende dat vooral voor de uitgaven van waterstaatswerken bepaalde omschrijving op begroting hoogst wenschelijk is. Bij dezen kostbaar tak van binnenlandsch bestuur schijnt het regelmatig zijn de uitgetrokken sommen te besteden, al heeft er ook veranderingen plaats om aan een bepaald bestemd de oorspronkelijke bestemming te geven. Bij het gloof toestaan der gevraagde sommen, ontstaat dus een enig gevaar dat de vrijvallende gelden, zelfs worden altijd overwegende noodzakelijkheid, toch worden steed. In elk geval wordt bij zulk eene handhaving geld uitgegeven voor werken, waaromtrent niet eenigzins goe oordeel is uitgesproken, hetgeen niet in den aard onzer instellingen.

De heer van Nispen ondersteunt mede de splitsing van de groote posten voor de waterstaatswerken.

De heer Dirks beveelt de verbetering van het water van Harlingen naar Zee dringend aan. Hij spreekt het heweren tegen dat die vraag eerst is opgekomen sedert de kwestie der waterwegen van Amsterdam en Rotterdam ter sprake is gebracht. Integendeel de zaak is veel onder. Reeds in 1854 heeft de Kamer van koopzich gewend tot den Minister van Binnenlandsche Zaken, waarbij op die verbetering werd aangedrongen in het belang eener toenemende scheepvaart. Spr. wensch nu eenige inlichting betreffende dit in verband met den aan te leggen spoorweg.

De heer van Lidth de Jude maakt de opmerking dat de verbetering der nieuwe Merwede wel aanbeveling verdient, en dat het wenschelijk is dat die hoer spoediger hoe beter geschiede.

Verder verklaart hij niet te kunnen instemmen met hetgeen door den heer van Heemstra is aangevoerd tegen de verbetering van den IJssel door wegnijding van de kromming in die rivier. Spreker acht dit integendeel noodzakelijk in het belang van Gelderland, dat anders bedreigd wordt.

De heer Heydenrijk wenschte twee oude kwesties te bespreken: de verzakking bij Nijmegen en de Nijmeegsche spoorweg-kwestie. Het is zijne schuld niet, noch die van het district, dat telkens hierop moet worden teruggekomen. Spr. vraagt aan den Minister of hij nopens den stand der eerste zaak eenige inlichting kan geven, en of niet spoedig nu de rivieren uitgemakt of de Rijkswerken in de rivier oorzaak zijn der verzakking en of er nog onderzoek gedaan wordt naar de oorzaak dezer verzakking. Spreker knoopt aan eene kwestie vast zijne verwering, dat de hoofdplaats van zijn district in vele opzichten eene ongelukkige stad kan genoemd worden. En nu wij aan het bespreken zijn van plaatselijke belangen, meest bij ook niet te mogen zwijgen. De onovergetelijke diep betreurde man, wiens plaats bij thans hier inneemt, sprak reeds in het vorig jaar nopens de Nijmeegsche kwestie. Men deed telkens beloften, tot dat men eindelijk aan Nijmegen zeide: doet uw eigen zaak, maar van de schatkist heest gij niets te wachten; alsof het hier enkel een plaatselijk belang goldt en geene voorreelzige aansluiting aan het buitenland, ook dringend gevorderd voor Gelderland, Limburg en Noord-Brabant. Spr. weet nu niet of hij met het oog op de waterwegen, zou kunnen zeggen: eerst aanleg van den spoorweg langs Nijmegen; maar dit de Pruisische grenzen en dan de waterwegen. Men meent hij wel te mogen zeggen: als gij iets kunt doen voor de waterwegen, doet dan ook iets voor de spoorwegen. Spreker herhaalt: Nijmegen is eene ongelukkige stad; hare regtkank is in de 3de klasse geplaatst, naar de belastingen ragschikt men haar niet te laag. Door vestingwerken bekend, zoekt Nijmegen naar ruimte, maar die is niet te verkrijgen, men vraagt de ver-

van het kruidhuis; ook dit wordt niet toe-
men. En nu vraag spreker, is het ons kwalijk te
dat wij niet in de lucht willen springen, noch ver-
Eindelijk dringt spr. bij den Min. op eene
afdoening aan der verbetering van den Onder-
in zoverre de Geldersche strek er mede in
staat. Maar aandrang is evenwel bij dezen
niet noodig. Hij gelooft dat men bij een
aan met een verzoek.

De Minister van Binnenlandsche Zaken beantwoordt
de vorige sprekers.

De afgevaardigde van Heemstra heeft vooreerst
ironisch woord, door den Minister in de vorige
gebezigd (de Kamer moest eer medelijden met
Minister van Binnenlandsche Zaken hebben dan
de wetten vragen) in ernst opgenomen, en daar-
die barmhartigheid op den Minister willen toe-
Dit wil de Minister voorop stellen. — De
die zelf uit het Departement van Binnen-
ging, zeide dat de taak voor één Minister te
was. De Minister zal afwachten de opgave
indien waarom; maar als de zaak zoo dringend
als werd voorgesteld, dan zou die afgevaardigde
opzins zijn bestuur zelf verandering hebben aan-
of voorbereid.

Dezelfde spr. dringt aan op eene nieuwe or-
ganisatie van het korps ambtenaren van den waterstaat.
Hij vraagt waarom? Om aan hen, die zich aan dat vak
waarm, betere uitzigten te geven. De Minister kan
voelen niet deelen. Het uitzigt is toch, bij de
leiding van openbare werken, zeer veel ruimer
enden, de gerustheid overigens van in 's Lands
te worden opgenomen, is ook reeds een goed
boven vele andere betrekkingen. De reden
waarom de heer van Heemstra de organisatie zegt
vragen, komt naar Ministers oordeel volstrekt
niet pas en hij gelooft zelfs dat dit prikkelen
eigenbelang als grondslag van organisatie zeer
nuttig werken moet.

De Minister neemt eene ontwijkende houding
aan de discussie: zoo zeide de heer van Lynden.
Hij vraagt waarom? omdat de Minister onlangs niet heeft
geven zijne inzichten aangaande de regeling van
hooger onderwijs. Maar, vraagt de Minister,
dat te huis op het terrein van de algemeene
aandragingen der begroting? Behoort dit niet
aanvaardig bij de aanbidding der wet? Wat kan
algemeene, ter loops geopende discussie over
het onderwerp anders zijn dan schermen in de
? Is men dan niet verplicht uitstel te vragen?
dat ook niet verplicht te doen uit achtving zijnde
Kamer, die op dit eigen oogenblik bezig zijnde
andere punten in het geopperde door een
lid geen momentane belang stelt. Onze dis-
mag toch niet ontfaarden in eene dialoog over
algemeene beginselen.

Maar ten opzichte der algemeene wet op den
waterstaat zou de Minister ontwijkend hebben geant-
woord. Neen, de Minister heeft op eene algemeene
nopens die wet, een algemeen antwoord ge-
geven. Hij is allezins doordrongen van het belang
de bedoelde wet tot stand kome; hij is daarvan
als iemand doordrongen, maar meent toch
de enkele trekken te mogen wijzen op het ingewikkelde
moelijke van dat gewigtig onderwerp. Daarbij
zoo vele particuliere belangen vlak tegenover
der Regering. Hij herhaalt het, men kan niet
op eens en tegelijkertijd doen. Doch ook hierin
trekt geen bewijs, dat de Minister een antwoord
in discussie ontwijken wilde.

De splitsing van posten voor waterstaats-
aanbevolen. Hij merkt op dat inderdaad de
bestehende staat een zedelijke band op de Regering
want op dien grond stemt de Kamer den post
Hij zal zien of omtrent meerdere splitsing voor-
worden gedaan, maar ééne opmerking moet
hem ten goede houden. Men kan hier niet gaan
over de eene of andere krib: het is de al-
gemeene rigting der waterstaatswerken die te beoor-
den valt. Overigens dient te worden opgemerkt
dat het grootste deel der gelden welke voor den
waterstaat worden uitgetrokken, bestaat in onder-
kosten.

De Nieuwe Merwede. De Minister zegt dat
bestaande de vermindering der som met f 50,000.
werken toch met kracht zouden worden voortgezet.
De afsnijding te Wijk bij Duurstede. Hetgeen
voortrent door den heer van Heemstra is aange-
vraagd, is voldoende wederlegd door den heer van Lidth
de zede, waaraan de Minister zich refereert.

De verbetering van den waterweg van Harlin-
naar Zee, waarover de heer Dirks heeft gesproken.
De Minister zegt dat die zaak wordt onderzocht.
De verzakking te Nijmegen, door den heer
vrijdenrijk besproken. Die spr. weet dat er te dien
tegenstrijdige rapporten zijn ingekomen. Hoe
te maak op het oogenblik staat weet de Minister niet,
maar zal zich gaarne de laatste berichten laten voorleggen.

De Nijmeegsche spoorweg-questie. Van Rege-
ring kan op dit oogenblik niets worden toege-
zegt. Zoodra de andere spoorwegen tot een begin
naderen, dan zal de tijd van aansluiting te
vragen daar zijn. Intusschen is hij onderdrukt dat
aldaar niet stil zit, en de Minister zal gaarne
doen om deze zaak te bevorderen. En eindelijk
Het punt der verbetering van den Ouden IJssel.
Hij verklaart dat hij zeer veel belang in die zaak
maakt, maar dat voor het grootste gedeelte hare bevoor-
ding en verwezenlijking af hangt van den provincialen

De heer van Heemstra komt op verschillende punten
de reide des Ministers terug. Wat de splitsing
van het Departement betreft, heeft juist de onder-
die spreker als Minister heeft opgedaan, hem
punt doen opbalen. Toen hij de eer had Minister
zijn, deden zich nu en dan wel stemmen in de
hooren ten voordeele van de splitsing, maar
meende tot de voordragt daarvan niet te moeten
gegaan zoo lang het hem niet bleek dat de over-
gang van de noodzakelijkheid daarvan bij de Kamer
was gevestigd. Hij dacht juist den Minister eene
te bewijzen door deze zaak op te halen, ten
zooze zijne zoo moeilijke taak te verlichten. Nog
de jongste dagen heeft de Minister gezegd dat hij
op de schutterijen zou voordragen zoodra hij
den tijd had. Spreker dacht dat daarin het
gelegen was, dat het den Minister aan tijd
zoude, zal hij, wat hem betreft, niet verder op splitsing
van het Departement aandringen, maar akte nemen
de verklaring des Ministers, dat hij tijd en genoeg-
heid heeft. Nu meent hij met regt te mogen
vragen, dat men de vruchten erlange van den tijd
des Ministers, en dat dus zoo spoedig doenlijk worden
geboden de wetsontwerpen waarvan de vaststelling
van den Grondwet gevorderd wordt, bijzonder die
van den waterstaat. Wat de organisatie van het
korps ambtenaren van den waterstaat aangaat, blijft
daarop aandringen, omdat hij anders vreest dat
het ruime uitzigt dat voor de burgerlijke ingenieurs

bestaat, de ambtenaren van den waterstaat welligt in
particuliere dienst zouden overgaan. Hij vreest dat
met de werken aan de Nieuwe Merwede met minder
kracht zal worden voortgegaan dan hij noodzakelijk
acht, en dat wel omdat de post daartoe met f 50,000
is verminderd. Hij wil gesne vermindering maar veel
versterking van krachten.

De heer van Lynden beantwoordt mede den Min.
Hij geeft zijn leedwezen te kennen dat de Minister
enige vragen over het hooger onderwijs bij eene vorige
gelegenheid niet beantwoordt heeft. De Minister zegt
wel dat dit punt niet aan de orde was, maar spreker
gelooft dat de leiding van de discussie aan den Voor-
zitter der Kamer is overgelaten, die de orde wel zou
weten te handhaven, zoodat de Minister veilig een
antwoord had kunnen geven. Ook is hij niet voldaan
over de inlichtingen over den stand van verschillende
aan te bieden wetsontwerpen, waaromtrent de Min-
zich tot een algemeen antwoord heeft bepaald. Voorts
beklaagt hij zich dat de uitgaven voor den waterstaat
als een fixum worden beschouwd, zoodat er geen
overschot blijft.

De Minister van Binnenlandsche Zaken beantwoordt
nog nader de beide vorige sprekers. Hij meent zich
te herinneren dat zijn voorganger zich over de split-
sing van het Departement vroeger wel degelijk on-
gunstig heeft uitgelaten.

Had die voormalige Min. vroeger een ander ge-
voelen; meende hij dat de splitsing noodzakelijk was, dan
had hij die moeten voorstellen aan hem die daartoe het
initiatief heeft, dat is in de eerste plaats aan den
Koning, want die splitsing hangt niet af van het
oordeel der Kamer. Hij erkent dat hij tijd heeft om
de zaken af te doen, maar hij heeft geen tijd om
alles op eenmaal te doen. Hij gelooft dat de vooruit-
zichten voor het korps ambtenaren van den waterstaat
niet zijn verminderd. Naar zijn oordeel heeft hij goed
gehandeld niet te antwoorden op punten die niet aan
de orde waren. Had hij geantwoord, dan zou het
welligt den spr. minder aangenaam geweest zijn. Hij
erkent de noodzakelijkheid van de vaststelling eener
wet op den waterstaat, maar wat hij dat onderwerp
aan, dan wenscht hij het ten einde te brengen en
niet te laten liggen. De beraadslagingen in deze
Kamer strekken toch niet alleen om te spreken, maar
om tot een besluit te komen over de aangelegenheden
van publiek belang.

Het gebeurde met de wet op de emancipatie levert
het bewijs dat eene zaak niet zoo veel jaren moet
duren. Eenige jaren geleden zou die wet met warmte
zijn behandeld, terwijl men dit nu minder heeft
opgemerkt.

De heer van Heemstra beantwoordt den Minister
met eene voorlezing van hetgeen hij, spreker, den
7 december 1861 over het onderwerp van de splitsing
van het Dept. gezegd heeft, en waaruit blijkt dat hij
die splitsing niet overtuigd achtte. Hij durft dus
gerust vragen of hij het denkbeeld der splitsing heeft
tegengesproken.

De Minister van Binnenlandsche Zaken meent zich
zeer goed te herinneren dat zijn voorganger bij eene
andere gelegenheid, en wel bij beraadslagingen over
de Staatspoorwegen een tegenovergesteld gevoelen heeft
geuit. Hij verklaart dit te hebben gehoord.

Hierop worden de algemeene beraadslagingen ge-
sloten. Art. 66—69 worden zonder discussie goed-
gekeurd.

Art. 70. (De bouwcommissie)

De heer Storm van 's Gravesande herinnert wat hij
ten vorigen jare over dit onderwerp gezegd heeft. Hij
is niet gunstig gestemd voor eene inrigting van eene
vaste commissie van deskundigen om den Min. voor te
lichten. Hij wijst bij deze gelegenheid nogmaals
op de ongelukkige Loterijzaal. Voor bijzondere ge-
vallen zou hij het inroepen van deskundigen wenschelijk
achten; wanneer dat gebeurd ware, dan twijfelt hij er
niet aan dat men iets anders zou hebben verkregen
dan dat allerongelukkigst product. Intusschen wijt
hij niet alles aan den bouwmeester, dien hij ten vorigen
jare ten opzichte van het Ministerie van Koloniën in
bescherming heeft genomen. Zijne slotsom is dat de
regeling die nu wordt beoogd, niet die is welke hij
heeft verlangd.

De Minister van Binnenlandsche Zaken gelooft dat
het hier eene zaak geldt waarbij het hem gelukken
zal de gereken bedenkingen uit den weg te ruimen.
Daartoe ontvouwt hij de aanleiding tot deze inrigting
en de behoefte daarvan in 's lands belang. Wat de
aanleiding betreft, zal hij niet herinneren wat voorleden
jaar is gebeurd ten aanzien van een allezins achtungs-
waardig en bekwaam man. Hij bedoelt het gebeurde
met de Loterijzaal. Maar nu de behoefte. Vooreerst
moet men overwegen dat het hier niet enkel betreft
de gebouwen in de residentie, maar in het geheele
Land. Het toezigt is tot dusverre opgedragen aan
ambtenaren voor den waterstaat, die veelal onder
locaal invloed staan, en de Minister heeft geen mid-
del van contrôle over de voorstellen die hem gedaan
worden tot vernieuwing of verbouwing. Ik zelf,
zegt de Minister, heb bij zekere gelegenheden iemand
afgezonden om een aangeboden plan te onderzoeken.
Deze heeft het onderzocht, en heeft verklaard dat het
voor de helft minder te maken was.

Er is thans ook geen geregelde contrôle over de
gebouwen. De Min. moet dus hebben een orgaan,
door welks oog hij het toezigt houdt waartoe hij ver-
plicht is. Ook van de gevraagden zullen de plannen
aan de bouwcommissie worden voorgelegd, hetgeen
niet uitsluit dat ook bijzondere experts in eene der-
gelijke speciale zaak worden gehoord. Voor het overige
deelt de Minister mede de hoofdpunten van de in-
structie der bouwcommissie, en deze zijn:

1°, het toezigt over de Rijksgebouwen, waaronder
eene jaarlijkse inspectie; 2°, de beoordeeling van
alle ontwerpen tot nieuwe gebouwen of herstel van
bestaande gebouwen, en 3°, toezigt over de uitvoe-
ring; terwijl de bevoegdheid bij den Min. verblijft
ook ook anderen tijdelijk in de commissie te roepen.
Ook behoeven niet al de drie leden volstrekt in den
Haag te wonen. Twee acht hij genoeg, terwijl de
derde nu en dan kan overkomen. — Deze commissie
acht de Minister een onmisbaar werktuig voor de
Regering, en dat wel nu meer dan vroeger, nu er meer
vernieuwingen dienen plaats te hebben en vermits er
geen eenheid van zorg is, en die moet zoowel voor
vernieuwing als onderhoud in 't leven worden geroepen.

De heer Storm van 's Gravesande wil niets afdingen
op het plan, maar gelooft dat het beter is de zaak
over te laten aan den Waterstaat.

De heer Wintgens zou gaarne zien dat het denkbeeld
van den heer Storm van 's Gravesande aanleiding gaf
tot een besluit. Daarom stelt hij als emend. voor om
f 5000 van den post af te nemen en dien dus van
f 12,300 op f 7300 te brengen, met verandering in
de omschrijving van den post, zoodat de bouwcom-
missie daaruit vervalt.

De heer van Nispen is overtuigd dat verbetering in
het toezigt op de gebouwen noodig is, schoon daar-
door z. i. nog niet de nieuwe bouwcommissie geregt-
vaardigd is.

De heer van Heukelom beantwoordt den heer Storm
van 's Gravesande en meent dat juist over het toezigt

van den waterstaat klagen gerezen zijn.

De heer Storm van 's Gravesande is tegen het amend.,
want daarmede wordt de zaak niet veranderd, en als
hij dan moet kiezen, houdt hij liever de zijde der
Regering dan van het amendement.

De heer Wintgens zegt dat zijn emend. wil de
regeling van het onderwerp binnen zekere bepaalde
grens, want ook hij gelooft dat, als hij die nu met de
leiding belast is daarmede belast blijft, dit weinig
goeds voorspelt.

De heer van der Linden dacht dat het amendement
strekke om de zaak te laten zoo als zij nu is; maar hij
verneemt thans dat de heer Wintgens niet verlangt
dat dezelfde hand de leiding zal voeren over het toezigt
op de gebouwen. Dit verwondert spr., omdat wij
den genoemden heer de geheele historie van de ge-
bouwten op 't Binnenhof te danken hebben. Voor
't overige laat het amendement de instelling der bouw-
commissie vrij, maar binnen de grenzen van zekere
som. Op welke berekening steunt nu die som?

De Minister van Binnenlandsche Zaken toont nader
de noodzakelijkheid der commissie aan, zal de Minister
een behoorlijk toezigt kunnen houden zoowel over de
plannen van nieuwe Lands gebouwen als over 't
behoorlijk onderhoud.

De heer van Bosse wijst terug op 't gebeurde ten
vorigen jare. Of nu beter is eene bouwcommissie
dan wel één persoon, hij gelooft dat men dergelijke
questiën moet overlaten aan de Regering; maar hij
gelooft ook, dat de strekking verleden jaar was, dat
er in 't algemeen te veel uitgegeven werd voor die
aangelegenheden. En daar ook hij dit meent, gelooft
hij, dat bij 't verschil van gevoelen dat er heerscht
over de regeling van dit toezigt, het beste is om de
omschrijving van den heer Wintgens over te nemen.
Hij wenscht echter den post liever op f 10,000 te
brengen, dus slechts te verminderen met f 2300, en
niet met f 5000. Zoo doende heeft de Regering
weder ruimte.

Na enige woordenwisseling trekt de heer Wintgens
zijn amendement, in omdat hij zich met het amendement
van den heer van Bosse vereenigt; aan die woorden-
wisseling nemen nog deel de heeren van Heukelom,
de Minister en van der Linden, die doet uitkomen,
dat, ook volgens de toelichting door den heer van
Bosse het amendement zelve in geen deele de
zaak beslist.

Het amendement wordt met 32 tegen 25 stemmen
aangenomen.

Art. 70 wordt, aldus gewijzigd, aangenomen. —
Over art. 71, subsidiën voor waterstaatswerken,
wordt de beraadslaging op maandag aanst. bepaald.

In de zitting der Tweede Kamer van donderdag
20 dezer zijn ingekomen: vijf adressen, houdende
aandrang op de aanneming van het wetsontwerp
wegens de beide waterwegen, als van: den Gemeen-
raad van Zaandam; de Kamer van koophandel en
fabrieken te Rijssen; de Kamer van koophandel en
fabrieken te Haarlem; het bestuur van den polder
Oostaan, en het Bestuur van den polder Westzaan;
twee adressen betreffende het wetsontwerp tot rege-
ling van het gebied der regterlijke collegiën enz. als
van: den Gemeenteraad van Oudlorp; den Gemeen-
raad van Ferwerdalerd; een adres van J. T. J. van
Rhijn, te Gorssel, betreffende de rifting van den
spoorweg van Zutphen naar Deventer. Deze adressen
zijn verzonden naar de Commissie voor de Verzoek-
schriften.

Aan de leden van de Tweede Kamer der Staten-
Generaal is rondgedeeld een adres van de Kamer van
koophandel en fabrieken te Nijmegen, waarin zij de
verklaring aflegt dat het algemeen belang gebiedend
vordert, dat, alvorens aanzienlijke sommen voor de
waterwegen worden beschikbaar gesteld, de aansluiting
onzer Staatspoorwegen met Pruissen werde ver-
zekerd, hetzij van Staatswege, of door het verleenen
der gevraagde subsidie voor de daarstelling eener lijn
Arnhem—Nijmegen—Cleve. De Kamer van koop-
handel waagt het de medewerking der Volksver-
gadering in te roepen, overtuigd dat de regten
van de oudste en nog altijd eene der aanzienlijkste
steden van Nederland niet minder zwaar zullen wegen
dan de begeerte van Amsterdam, om op 's Rijks
kosten hare welvaart en handel te zien vermeerderen.

Staten-Generaal ingediende wetsontwerpen is dan zeker
van onze Kamer reeds een advies uitgegaan; maar wat
weten wij er van langs directen weg, dat is door open-
baarmaking der stukken? — Als langwenschte verbete-
ringen waaraan bij de Kamer nog niets schijnt gedaan te
zijn, noemen wij eene algemeene vereenvoudiging der
conditiën van koop en verkoop bij bijna alle artikelen,
maar wel voortaan bij het groote artikel tabak; de
handel in dit laatste artikel, en wij bedoelen hier speciaal
de Noord-Amerikaansche, wordt zoo zeer door de hier
aangenomen conditiën en door de hier gebruikelijke ra-
factionering belemmerd, dat wij niet aarzelen eene wijzi-
ging derzelve als eene levensvraag voor dit artikel op
onze markt, bij de groote concurrentie van de Bremer
markt, te moeten aanbevelen. — Eene meer eenvoudige
notering der wisselkoersen staat ons, zijn wij wel inge-
licht, door den heer onzer wakker wissel-makelaars,
eerstdaags te wachten. Wij veroorloven ons de vraag, is
er in de Kamer ooit eene stem opgegaan tot verbetering
van die zaken, of zoo dit al het geval is geweest, zijn
dan die pogingen ooit ondersteund? —

Naar ons inzien moet het lidmaatschap der Kamer, be-
houdens eenige uitstekende leden, die der Kamer sedert
jaren tot sieraad verstreken, worden toevertrouwd aan
met de vereischten van hunnen tijd meer vertrouwde
mannen, die in hunne maatschappelijke en handelsbetrek-
kingen toonen energie te bezitten, en niet zoo als zoo
vaak geschiedde aan mannen van dea deftigen ouden
tijd, die zeer zeker in vele opzichten deen de jeugd ver-
heven zijn, maar zich, waar het het scheppen van nieuwe
toestanden en het nemen van initiatief geldt, niet met
jeugdiger, frischer temperamenten kunnen meten. —
Het zou ons verheugen wanneer deze wenken bij de
aanstaaende verkiezing werden in het oog gehouden, en
wanneer het bovenstaande kon leiden tot eene meer
eendragtige samenwerking der kiezers, voor onze
Kamer van Koophandel en Fabrieken. N. N.

Burgerlijke Stand.
ROTTERDAM 22 November.

OVERLEDEN: L. Dekker, wedr. van J. Meijer, 62 j. —
J. A. L. Bia, man van W. F. S. van Harreveld, 30 j. —
M. E. Vlieland, d. 4 d. — J. E. Uges, z. 7 m. — A.
Krausfisch, jm., 27 j. — J. Paemans, d. 2 j. — J. van
der Wielen, wed. W. van Triet, 72 j. — J. van Gosten,
wed. A. Felperlaan, 78 j. — J. A. Pieterse, z. 1 m. —
J. G. H. Kroef, d. 1 j. — J. H. Winkelman, d. 11 m. —
E. Beukers, wed. N. Landman, 80 j. — J. C. Reeman, z. 6 m.
BEVALLEN: H. Werter, geb. Hullen, z. — J. van
Harderwijk, geb. Stolk, d. — C. Brandenburg, geb. van
Oort, z. — C. C. P. van Aarsen, geb. Kooen, d. — A.
de Ruiters, geb. de Ruiters, z. — A. Verstraaten, geb. van
der Leek, d. — A. E. Erkelen, geb. van den Abeele,
z. — J. M. T. Meijer, geb. Geelen, d. — W. J. Bijleveld,
geb. Hartman, z.

ONDERTRUWD: G. C. van der Zanden, jm., 38 j.,
met C. J. Houtzager, jd., 40 j. — H. Kagenaar, wedr.,
36 j., met H. Boele, jd., 41 j. — D. Roepman, jm.,
27 j., met W. van der Heul, jd., 19 j. — A. C. Verhoeven,
jm., 43 j., met A. Kusters, jd., 25 j. — N. Zody, jm.,
23 j., met B. Adelaar, jd., 21 j. — A. W. Gleim, wedr.,
55 j., met N. de Bruin, jd., 36 j. — H. Keetel, jm.,
43 j., met A. Kuipers, jd., 34 j. — H. van der Kraan,
jm., 25 j., met M. E. Braack, jd., 27 j. — A. Velthuyzen,
wedr., 52 j., met M. Rijkweg, wed. J. to Fahrn Pomiana,
44 j. — L. Nederveen, jm., 23 j., met A. M. van
Gelderen, jd., 27 j. — P. de Boer, jm., 28 j., met C. J.
Kleyn, jd., 30 j. — M. A. de Bok, jm., 24 j., met H.
W. de Widd, jd., 24 j. — K. A. Schönberg, jm., 24 j.,
met J. van Praag, jd., 44 j. — J. G. P. Grund, jm.,
18 j., met A. K. Snoek, jd., 22 j. — J. H. Krats, jm.,
24 j., met J. M. Lauwaars, jd., 22 j. — J. A. May,
wedr., 60 j., met A. J. Geysen, wed. A. van Es, 59 j.

In lading liggende Schepen.
Te Rotterdam.

BATAVIA en SOERABAJA, het Nederl. Fregatschip
Johannes Lodewijk, kapit. A. H. van der Waal. Adres
ten Kantoren van Kuyper, van Dam & Smeer en Hudig
& Blokhuyzen.

BELFAST, het Engelsch Schoenerschip Flash, kapit. M.
Begg. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

BREMEN, de Hanover Kof Frau Sjouke, kapit. B. Voss.
Adres bij Seeuwen & Co.

GIBRALTAR en MALTA, het Nederl. Schoenerschip
Mina, kapit. J. Hoogerwerf. Adres bij Seeuwen & Co.

GUERNSEY en JERSEY, het Nederl. Schoenerschip Rollo,
kapit. Chs. Allenck. Adres bij P. A. van Es & Co.

JERSEY en GUERNSEY, de Eng. Kofter Marco, kapit.
Wm. Richardson. Adres bij Hudig & Blokhuyzen.

LISSABON, het Nederl. Schoenerschip Vertrouwen, kapit.
W. Kal. Adres bij Seeuwen & Co.

MONTEVIDEO en de BUENOS-AYRES, het Deensch
Schoener-Brikschip Anne Helene, kapit. D. Karp. Adres
bij den Berrachter Herman van Houten en bij de Scheeps-
Makelaars Kuyper, van Dam & Smeer.

PADANG, mede voor Passagiers, waartoe hetzelfde uit-
muntend is ingerigt, het Nederl. Barkschip Julie, kapit.
R. Brem. Adres de Reiders van Overzee & Co., de
Cergadoors Hudig & Blokhuyzen en Kuyper, van Dam
& Smeer, alhier, en de Coningh & Co., te Amsterdam.

Vlaardingén.
LISSABON, het Nederl. Hoekerschip Koophandel en
Zeevaart, kapit. G. van der Gaauw. Adres bij Kuyper,
van Dam & Smeer.

Beursberigten
ROTTERDAM 22 November.

Nederl...	Werk. Schuld 2 1/2 pCt.	63 1/2		
Portugal. Obl. Lond. 1853	3	45 1/2		
" Obl. 1855/60	3	44 1/2		
" Obl. 1862	3	44 1/2	44 1/2	14%
Russland. Obl. 1862	4 1/2	90 1/2		
" Obl. St. 1855	5	90 1/2	90 1/2	90%
" dito Arust.	4 1/2	89 1/2		
" d. Spw.-Ad. 5		197 1/2		
Oostenr... Obl. in Metall. 2 1/2		27 1/2	28	28
" dito dito 5		54 1/2	54 1/2	54 1/2
" d. Nationale. 5		62 1/2		
" Ad. fl. 500 1860	f	423 1/2		
" Ad. fl. 250, 1854	f	224 1/2		
Venez... Obl. 1 1/2		11 1/2		
" Stellen.....	f	42	42 1/2	42
Grenada... Obl. 4 1/2		18 1/2	18 1/2	18 1/2
" Uitgest.		6 1/2	6 1/2	
" Hectares.....	Cts.	60	61	60
Mexico... Obl. 3		31 1/2		
Equador... Land-Warrants	f	5 1/2	5 1/2	5 1/2
Grieken... Obl. 5		14%		
" Coupons.....	f	2 1/2	2 1/2	
Galveston, Spoorw.-Oblig. 8		21 3/4	22	22
" Spw. Fransche 8		16 1/2		
Turkije... Binnenl. 6		37		

Bij kalme markt leverden de prijzen over 't geheel
weinig verandering op.

Het Comité der Effecten-Handelaren,
A. J. DE JONGH, Secretaris.

Laatste prijzen ten arie ure: Spanje, Cert.-Coup., 9 1/2.
Portugal, Obl. 1862, 5 pCt., 44 1/2. Oostenr., Metalliek
Oude, 5 pCt., 54 1/2, 5 pCt., 4; dito Nation., 5 pCt., 62 1/2.
Grenada, Obl. Gest., 12; Uitgest., 1 1/2 pCt., 6 1/2. Venez.,
Oblig., 3 pCt., 23 1/2; Uitg., 1 pCt., 11 1/2. Equador, L.-W.,
5 1/2, 13 1/2, 3 1/2.

entr. — Suiker met meerderen handel tot iets lagere prijs. — Huiden. New-York loco fr. 54 1/2 a 55. — Reuzel. Amerik. fr. 53 1/2 a 54. — Spek. Gez. Amerik. fr. 105.

NEW-YORK 8 October.

Katoen. Tot 11. Woensdag was de markt zeer flauw gestemd, sedert hadden echter groote verkoopen plaats van fabrikanten en prijzen gingen vooruit. Men noteert heden 62 c. voor middl. Verkoopen der week 8000 h. — *Asechen* Parel-vast op \$ 9, Pot- met goede vraag \$ 8.12 1/2 a 8.25. — *Koffij* met belangrijke omzettingen in Rio in het laatst der vorige week, waardoor de prijzen toen 3 a 4 c. vooruitgingen; deze week echter ging er weinig om, de voorraad bedraagt slechts 30,000 b. Men noteert 29 1/2 a 32 voor inf. a prima; 1000 matt. Java bedongen 32 a 33 c. — *Meel*, prijzen zijn deze week 5 a 10 c. hooger, de verkoopen bedroegen slechts 80,000 vts. State en Western. Men noteert State Common brand \$ 5.75 a 5.85, State good brand \$ 5.85 a 5.90, State extra brand \$ 6 a 6.15. — *Granen.* Tarwe. Deze week 2 a 3 c. hooger, Chicago voorjaar \$ 1.16 a 1.23, roode Western \$ 1.37 a 1.40, Milwaukee club \$ 1.23 a 1.29 1/2, Anber Jowa \$ 1.31 a 1.32, Anber Wester \$ 1.41 a 1.42 1/2. Gerst met goede vraag iets hooger, fair a good Canada en State \$ 1.48 a 1.51. Rogge vast, Wester 72 a 82, State 69 a 90 c. Haver met goede vraag, Canada 59 a 61 1/2 c., Wester en State 61 a 62 c. Mais sluit flauw, Sound Western bonte 71 a 71 1/2 c., dito witte en roode 74 c. — *Melassen* met goede vraag, Cuba 41 a 42. Porto Rico

47 a 48 c. New-Orl. 44 a 50 c., Barbados 43 c. — *Provisien.* Spek iets lager, Western prima Mess. \$ 12 1/2 a 12 1/4, prima \$ 11 1/2 a 11 3/4, Clear \$ 13 1/2 a 14, Vleesch vast, Repacked Western Mess \$ 12 a 12 1/2, extra \$ 13 1/2 a 14. — *Reuzel* vast 9 1/2 a 11 c. — *Rijst* prijshoudend met goede vraag; Rangoon 7 1/2 c., Patna 7 1/2 c., Rangoon in entr. 5 1/2 c., Patna in entr. 5 1/2 a 5 1/2 c. cont. — *Klaverzaad* met kleinen aanvoer 10 1/2 a 10 1/2 c. — *Suiker.* Rawe met goede vraag tot vaste prijzen. — *Tabak* met goede vraag voor Kentucky. Men noteert Light leaf, lugs 13 a 15 c., low leaf 15 1/2 a 17 c., medium 17 1/2 a 18 1/2 c., good to fine 19 a 22 c., Choice 22 1/2 a 24 c., leavy leaf 15 a 16 1/2 c., voor logs low leaf 17 a 19 c., medium 20 a 22 c. good to fine 23 a 27 c., Choice 28 a 30 c., Maryland stil, Seadleaf met goede vraag fillers 14 a 16 c., Seconds 16 a 20 c., Wrappers 24 a 30 c. — *Vrachten*, naar Liverpool, Granen 8 a 8 1/2 d., Meel 1/9, Katoen 1/2 d., zwaar goed 35 a 38/8, Vleesch 5/8, Spek 3/8, Harst 2/6, Tabak 30/8 a 35/8. — *Wissel* op Londen 146.

RIO-JANEIRO 24 October.

Marktbericht van J. POSNO.

Koffij. Sedert mijn bericht van 8 dezer was de handel zeer levendig; daar houders genegen zijn tot 100 a 150 reis lager af te doen, bedroegen de verkoopen niet minder dan 103,800 b. De berichten uit het binnenland omtrent den aanstaanden oogst zijn zeer gunstig. De Koffijboom bloeit krachtig en overvloedig, en de ziekte die laatstelijk door een insect veroorzaakt werd en belangrijk nadeel toebrengt,

heeft veel van derzelver uitgestrektheid verloren. In de laatste 14 dagen werden dooreen 4500 b. daags aangevoerd, terwijl de voorraad heden 145,000 b. bedraagt. De verscheppingen bedroegen 68,374 b. Van de verkochte partijen waren 55,400 b. naar het Kanaal en het Noorden van Europa bestemd. Men noteert heden per partij voor het Kanaal 6300 a 6800 r. en per kwaliteit Washed 8500 a 9000 r., superior 7100 a 7400 r., 1st good 6700 a 7000 r., 1st ord. 6300 a 6400 r., 2d good 5800 a 6100 r., 2d ord. 5400 a 5600 r. Verscheept werden naar het Kanaal 23,191 b. en liggen daarheen nog 2 schepen met 4547 b. zellklar. — *Vrachten* op nieuw hooger; goede zeilers puike schepen bedongen naar het Kanaal 42/6. Men noteert naar Antwerpen 40/8, Kanaal en Middellandsche Zee 35/8 a 42/6, Hamburg 35/8, Londen 30/8 a 35/8, Havre fr. 70, Marseille 32/6 a 35/8, Konstantinopel 42/6 a 45. — *Wissel* op Londen 26 1/2 a 1/2, meerendeels 26 1/2, Parijs 353 a 356, Hamburg 670 r., Disconto bij de Banken 10/100, aan de Beurs 11/100.

BUENOS-AYRES 13 October.

UITVOER-ARTIKELN. In gedroogde Huiden ging er in de afgeloopen 14 dagen veel om, maar daar ook de toevoer groot was zijn de prijzen onveranderd gebleven. Van gezouten werden slechts enkele partijjes Mataderos Ossen- en Koe-, benevens Paarden-afgedaan, en men geloof algemeen dat de Saladeros eerst laat hunne werkzaamheden zullen aanvangen. Van goede Wol is er weinig voorraad, er is echter nog van ordinaire kwaliteit voorhanden; ten gevolge van het ongunstige weder zal

de schering dit jaar laat plaats hebben. Schapenvlees is zeer tegenwoordig goed van kwaliteit, waardoor de prijzen niettegenstaande den grooten aanvoer zeer vast zijn. *Huiden.* Men noteert: gedr. Ossen- en Koe- voor Duitschland Campo 1/2 Koe- en 1/2 Ossen- 45 r., dito dito Mataderos Ossen- 45 r., dito Koe- 42 r.; gez. Mataderos Ossen- 33 r., dito Koe- 34 r., dito Paarden- 15 1/2 r. — *Wol.* Vlees goede prima 83 a 88 \$ met weinig voorraad, 2a 70 a 80 \$, 3a 60 a 68 \$, gemene partij 45 a 58 \$, Creolisch 35 a 40 \$. — *Vellen.* Schapen- 13 a 24 \$, Lams- 12 a 14 \$. — *Paardenhaar.* Noordr. 95 a 100 \$, Zuidr. 105 a 108 \$, Entre Rio 32 \$, Cordova 33 \$. — *Horens.* Ossen- 750 a 800 \$; Koe- 350 \$.

INVOER-ARTIKELN met belangrijke omzettingen, maar daar spoedig meerderen aanvoer te gemoet gaat wordt en ook verscheidene artikelen ten gevolge van de warmte te lijden hebben, zijn de prijzen niet verandering. *Holl. Jenever* geniet goede vraag, doch Suiker is daarentegen niet in de hand. — *Suiker.* Men noteert: Holl. Geraff. 19 1/2 a 20 r., Holl. bekende merken 16 r. per kelder, in vaten 50 per 128 gall. — *Kaas.* Holl. 21 \$. — *Vensterglas* 130 \$, Kaarsen. Stearine 1/2 \$. — *Vrachten.* Voor gedr. Huiden naar Antwerpen hooger, daar slechts weinig schepen de laden willen. Men noteert naar Engeland Huiden gedr. 75/8, gez. 30/8, Talk 40/8, balen 35/8 a 40/8 en 5/8, Antwerpen Huiden gedr. 75/8, gez. 15/8, balen 35/8 a 40/8 en 5/8. — *Wissel* Londen 66 a 65 1/2, Onclia 110 \$, 83 a 82 1/2 fr., Onclia 40 \$.

Advertentien.

Bevallen van eene DOCHTER J. M. T. MEIJER-GELEEN. Rotterdam 21 November 1862. Algemene kennisgeving.

Bevallen van eene welgeschapene DOCHTER J. A. VAN STAVEREN, VAN DER MINNE. Delfshaven 21 November 1862.

Heden overleed, tot diepe droefheid van mij, mijne Kinderen en verdere Betrekkenden, mijne geliefde Echtgenoot HELENA HENDRIKA CRAMER, in den ouderdom van 64 jaren. Rotterdam H. W. VAN LOON Sr. 21 November 1862.

Heden overleed onze geachte Tante, Mejuffrouw H. C. PLEMP VAN DUIVELAND, in den ouderdom van 87 jaar.

L. J. PLEMP VAN DUIVELAND, M. PLEMP VAN DUIVELAND, DE LA HAYZE.

Rotterdam 22 November 1862. Eenige kennisgeving.

Dankbaar voor het vertrouwen mij vroeger gebleken bij mijne **Herhaalde Herktoezing** als Lid der Kamer van Koophandel en Fabrieken, neem ik de vrijheid mijne Medekiezers te verwtigen, dat het mijn verlangen is voor die Betrekking bij de aanstaande Verkiezing, op Woensdag den 26 dezer, **NIET WEDER TE WORDEN HERKOZEN.** L. B. LEDEBOER.

Onder dankbetreffing voor het gedurende vele jaren genotene vertrouwen, verzoekt **H. VAN OORDT**, bij de Herktoezing van Leden voor de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Rotterdam, **NIET MEER IN AANMERKING TE KOMEN.** Rotterdam 22 November 1862.

Landgenooten! Een zware ramp heeft wederom de gemeente Vlaardingen getroffen.

In den avond van den 14 dezer maand, werd ons Hoekerschip „de Kleinkinderen”, Stuurman A. STRUIS, door het Amsterdamsch Driemastschip *California* overzeild en metalles wat zich daarop bevond eene prooi der golven. Ter naauwernood konden acht menschen hun dierbaar leven redden, doch moesten alles wat zij voor hun beroep noodig vonden, aan het verblindend element ten offer brengen.

Van zes *Varensgezellen*, waaronder de Stuurman, vonden er drie hunnen dood in de golven; drie anderen levenloos aan boord gehaald van een in de nabijheid liggend Schip, en aan het leven van een hunner, ofschoon levend gered, wordt helaas gewanhoopt.

De ongelukkig omgekomenen laten een aantal *Weduwen* en *Weezen* achter. — De verslagenheid daardoor in de plaats onzer inwoning teweeggebragt, is algemeen. Voor de *geredenen* die van alles zijn ontbloot, voor de *Weduwen* en *Weezen*, vragen wij van onze Landgenooten eene gave der liefde.

Nimmer vernam het Nederlandsche Volk de roepstem om ter hulp te snellen te vergeefs.

Moge dan ook nu in het barre seizoen onze roepstem niet te vergeefs gehoord worden.

Wij vragen onze Landgenooten met vrijmoedigheid en met vertrouwen op hunne bekende weldadigheid, en belasten ons gaarne met de ontvangst hunner Giften, om die naar evenredigheid der behoeften uit te reiken.

Van elke gave, hoe gering ook, wenschen we een dankbaar gebruik en openbare melding te maken.

Vlaardingen W. VAN ROSSEN & ZONEN. 22 November 1862. De Heer G. H. VAN DER GOES Cz., in Effecten, Op n Rijstuint, wijk 11, n. 82, te Rotterdam, heeft zijn bereid verklaard, de Liefdegaven die men voor deze ongelukkigigen zou wenschen af te zonderen, in ontvang te nemen en vrachtvrij aan de Heeren W. VAN ROSSEN & ZONEN over te maken.

MARSEILLE-BATAVIA.
OVERLANDMAIL
DER
MESSAGERIES IMPÉRIALES.
Vertrek naar Marseille den 19den van elke maand.
Ten gevolge der door de Compagnie der Messageries Impériales gemaakte schikkingen, zullen de PASSAGIERS, die met hare Booten te SINGAPORE aankomen, voortaan zonder eenig oponthoud de Reis naar BATAVIA met een corresponderende Stoomboot kunnen voortzetten.
Tot Inschrijving van Passagiers en Goederen, Verzending van Packetten, Monsters enz., alsmede voor alle Inlichtingen betreffende Passage, Adres bij
SMITH & Cie, te ROTTERDAM.

TIJNTUONSTELLING
DER
SCHILDRIJEN
van den Heer GUDIN,
ten behoeve van een weldadig doel,
DAGELIJKS, van 10 tot 4, en des ZONDAGS, van 11 tot 3 ure.

NEDERLANDSCHE VEREENIGING
tot Afschaffing van Sterken Drink.
Afdeling Rotterdam.

Tweede Leesvergadering,
op MAANDAG 24 NOVEMBER a. s., en voorts om de 14 dagen, volgens Rooster, des avonds ten 8 ure, in het Locaal *Verscheidenheid en Overeenstemming.* — TOEGANG VRIJ.
De Leden die de Rooster niet ontvangen hebben kunnen die bekomen bij den Depositaris, Prinsensstraat, 9, n. 143.
Het Bestuur der Rotterdamse Afdeling,
J. VAN BRUMMELEN Jr.,
1e Secretaris.

Blijkens Notariële Acte, den 22 November 1862 te Rotterdam gepasseerd, is tusschen de Ondergeteekenden PETRUS FRANCISCUS SCHMITZ Janszoon en JOHANNES VAN DER LUGT, Kooplieden, wonende aldaar, aangegaan eene **VENNOOTSCHAP** tot uitoefening van de **Grossierderij** en den **Handel in Tabak, Snuif en Sigaren**, en hetgeen daartoe behoort, onder de Firma van

P. F. Schmitz & Zoon,
van welke beide Vennoten de Teekening zullen hebben in en omtrent alle zaken der Vennootschap betreffende en niet tot het doen van Geldleeningen. Opnemingen van Geld, Teekenen van Borgtogten. Promessen of dergelijken, waartoe beider particuliere handteekening wordt vereischt. De Vennootschap is gevestigd te Rotterdam en is gesloten voor tien jaren, ingegaan primo November 1862 en alzoo zullende eindigen ultimo October 1872, indien namelijk minstens zes maanden te voren door den eenen Vennoot aan den anderen, of door de Vennoten aan elkander, eene schriftelijke opzegging zal zijn geschied, bij gebreke waarvan de Vennootschap voor een jaar zal worden gecontinueerd, welke continuatie van jaar tot jaar zal plaats hebben, totdat eene opzegging als boven zal zijn gedaan.
P. F. SCHMITZ Jz.
J. v. D. LUGT.

GEVONDEN!
Een kleinen **GOUDEN RING**, op Vrijdag 21 dezer, Nieuwehaven, noordzijde. De Eigenaar kan denzelven terug bekomen, onder franco opgaaft onder letters V S, aan het Bureau dezer Courant.

Saksische Kanarievogels,
Alhier is gearriveerd **WILH. SCHUTZ**, met een groote partij **Saksische Kanarievogels**, zingende bij avond als bij dag, fluiten de Nachtegaal, Waterrol en Belrol. Is uitgekapt bij J. A. AARTSELEN, in 't Haag, wijk 2, n. 411, Rotterdam.

Een in allen deele Bekwame **Mole-naarsbaas** (Belg) verlangt GEPLAATST te worden als **MEESTERKNECHT**, op een voornamen Molen in België of elders. Adres met franco Brieven letter B, aan het Office de Publicité te Brussel.

LET WEL!
Aan de **Openbare School** te MIDDELHARNIS, provincie Zuid-Holland, wordt verlangd een **HULPONDERWIJZER**, op eene Jaarwede van f 400.— Voor Kost, Inwoning enz. moet worden betaald f 21.— per maand. Belanghebbenden worden verzocht de Bewijsstukken en spoedigste franco in te zenden bij den Heer Burgemeester te Middelharnis.

STOOMBOOTVAART
TUSSCHEN
ROTTERDAM, HULL en GOOLE,
Iederen WOENSDAG en ZATURDAG.
Voor **PASSAGIERS, GOEDEREN en VEE.**
Het Stoomschip **EAGLE**, Kapit. W. Hoyland, vertrekt van ROTTERDAM naar HULL en GOOLE iederen Woensdag.
Ligplaats: Nieuwehoofd.
Adres HUDIG & PIETERS.

SNELVAART
TUSSCHEN
ROTTERDAM en ANTWERPEN,
voor **PASSAGIERS en GOEDEREN,**
met de **Stoombooten**
TELEGRAAF.
Deze Stoombooten, behorende tot de snelstovarende van Europa, hebben uitmuntend ingerigte Kajuiten, waarbij een Dames-Salon met Piano en een Paviljoen hetwelk afgekuurd kan worden.

STATIONS:
SLIKKERVEER, KINDERDIJK, NIEUWE VEER, ALBLASSERDAM, DORDRECHT, STERNKAMER, GRAVENDEEL, WILLEMSDORP, WILLEMSTAD, OOLTGENSPLAAT, DINTELSAS, STEENBERGSCHE VLIET, ZIJPE voor Zierikzee en Brouwershaven, St. PHILIPSPLAAT, STAVENISSE, YERSEKENDAM voor Goos, VOSMEER, THOLEN, BATH en LILLO.

NOVEMBER 1862.

Van Rotterdam.		Van Antwerpen.	
24 Maandag 's morgens	9.30	24 Maandag 's nachts 23/24	12.30
26 Woensdag	10.30	26 Woensdag 's morgens	3.—
28 Vrijdag 's nachts 27/28	12 —	28 Vrijdag "	4.30
30 Zondag " 29/30	2.—	30 Zondag "	7.—

Bij de aankomst van de corresponderende Spoorreinen is er des morgens een geëmplojeerde van de Dieraan het Station tegenwoordig.

PASSAGIERS-VRACHTEN van ROTTERDAM op ANTWERPEN:
Eerste Plaats, Paviljoen, f 3.50. Tweede Plaats, 1e Salon, f 2.50, Heen en Terug f 4.—
Derde Plaats, 2e Salon, f 1.50, Heen en Terug f 2.50.
Passagiers-Bagage vrij. — Kinderen beneden de 10 jaren Halve Vracht.
VERWEY & Co., Cargadoors-Expeditie, Boompjes te Rotterdam.

Naar
BATAVIA
EN
SOERABAJA,
voor Goederen en Passagiers, waartoe hetzelfde bij uitstek is ingerigt, het extra snelzeilend Nederl. gekoperd FREGATSCHIP **JOHANNES LODEWIJK**, Kapit. A. H. VAN DER WAAL, voerende eenen geëxamineerden Scheepsdoctor.
Adres ten Kantoren van KUYPER, VAN DAM & SMEER en HUDIG & BLOKHUYZEN.

ROTTERDAM EN HULL,
voor **PASSAGIERS en GOEDEREN,**
met de Stoomschepen
SWALLOW, ... IEDEREN
OCEAN QUEEN, Woensdag en Zaterdag.
Het Stoomschip **OCEAN QUEEN**, Kapit. TH. HUTTON, vertrekt van ROTTERDAM naar HULL Woensdag 26 November, des morgens vroeg.
Adres bij **SEEUWEN & Co.**

ARNHEMSCHE
STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.
DIENST tuschen
ARNHEM, WAGENINGEN, RHENEN, WIJK BIJ DUURSTED, CULENBORG, VREESWIJK, SCHOONHOVEN, ROTTERDAM en omgekeerd,
van 1 October 1862.

Van ARNHEM naar ROTTERDAM. Maandags, Donderdags en Zaturdags, des morgens 8 ure.
Van ROTTERDAM naar ARNHEM, Dingsdags, Vrijdags en Zondags, des morgens 8 ure.
Agent te Rotterdam te H. J. P. DE COCK, Boompjes. Arnheim, DE DIRECTEUR. September 1862.

Rotterdam en Hull.
STOOMBOOTDIENST
voor Passagiers en Goederen.
Het Engelsch Stoomschroefschip **SEAHORSE**, Kapit. JOHN CROSS, vertrekt van ROTTERDAM naar HULL Woensdag den 26 November, des morgens vroeg.
Adres bij de Agenten **BOUTMY & Co.**

SCREW STEAM SHIPPING COMPANY
Wekelijksche Dienst
TUSSCHEN
ROTTERDAM en LONDEN
voor **GOEDEREN en VEE.**
Het **Engelsch Schroefstoomschip**
Earl of Auckland,
Kapitein WILLIAM W. APPLETON, vertrekt Dingsdag avond 25 November, Adres bij de Agenten G. LEVINGSTON & ZONEN en J. A. HOUWENS, te Rotterdam, en W. B. CAREY & SON, 34 Mark Lane, Londen.

PILULE DEHAUT
Deze nieuwe samenstelling, gegrond op beginselen onbekend aan de vroegere geneeskundigen, beantwoordt op de meest gelukkige wijze aan alle vereischen van het vraagstuk der geneeswijze door purgeren. — In tegenstelling van alle andere purgermiddelen, werkt het eerst op eene voldoende wijze, als het te gelijker tijd met zeer goede spijsen en zeer versierende dranken genomen wordt. De werking is steeds zeker, hetgeen met sedlitzwater en andere purgermiddelen niet altijd het geval is. De dosis is naar den ouderdom of krachten der personen gemakkelij te bepalen. Kinderen, grijsaards en de allerzwaaksten ziekten verdragen het zeer gemakkelijk. — Een ieder kiest tot gebruik van het medicament het uur en den maaltijd, die het beste met zijne gewone bezigheden overeenkomen. De vermoedens na de purgatie geene en al ophoudende door de voorgeschrevene goede voeding, zoo valt het zeer gemakkelijk zoo dikwijls als het noodig is van het middel gebruik te maken. — De arts, die dit middel aanwendt, ontmoeten geene ziekten meer, die aarzelen te purgeren onder voorwendel van slechten smaak of uit vrees van verwakken. De duur der behandeling is geen hinderis meer en indien b.v. de ziekte het vereischt, dat men twintigmaal achtereen purgeert, dan is men niet meer bevreesd, om voor het einde te moeten ophouden. — Deze voordeelen zijn nog belangrijker als het geldt ernstige ziekten, b. v. zwellingen, verstoppingen, huidziekten, slijmvloeden en vele andere voor ongeneslijk gehoudene ziekten, maar die voor eene regelmatige en lang voortgezette purgerende geneeswijze wiken.
Zie het Handboek van de purgerende geneeswijze van Doctor DEHAUT, een deel, van 268 pagina's. Wordt gratis toegezonden op eene franco gedane aanvraag. Parijs, Apotheek van Doctor DEHAUT, en in de goede Apotheken van Europa, f 2.50 en f 1.50.
Voor Rotterdam verkrijgbaar bij den Heer **F. E. VAN SANTEN KOLFF.**